

(א) קדושין טו, (ב) לקמן ק"ט; (ג) ס"א אין זה, (ד) לעיל מב. [לקמן ק"ח]; (ה) ג"י ר"ף ור"ש אמר (כ"ג), (ו) לעיל נב. גיטין פ"ב; (ז) דף לא: (ח) ע"י בראשית כ"א ס"ד,

תורה אור השלם
 1. אשה זנה ותללה לא יקדו ואשה גרושה מאישה לא יקדו כי קדש הוא לאלהיו:
 ויקרא כ ו

הגהות הב"ח

(א) גבי' מישא אלקולא ודייקא קמ"ל גב"ל וביבא דזרעא מחוק: (ב) תוב' ד"ה כי מיבעי ד"ה כי מיבעי לן למשירי יבמה הד"ה:

תוס' חד מקמבאי

ליה אלא דייקא ומינסבא הליך גבי עד אחר אפי' קיימא בחזקה יבמה לשוק כגון שהלכה היא ובנה ובעלה למ"ה ואמר עד א' מת בנה ואח"כ בעלה תחובב. כי מיבעי לן למישריא יבמה לעלמא מ"ט דעד אחד משום דמילתא דביבא דביבא לא משקר הבא נמי לא משקר או דלמא טעמא דעד אחד משום דדייקא ומנסבא והבא כיון דזומנין דסיפא ליה לא דייקא ומנסבא ואע"ג דעד אחד אינו נאמן לומר מתה אשתו שישא את אחותה ואע"ג דמילתא דביבא לא מגליה לאיגלויה דלא משקר ומשום עיגונא הקילו בה רבנן הבא נמי לא משקר. א"ל רב ששת גיטין א' מה מת בעלה ואח"כ מת בנה ונשאת ואחר כך א"ל חלוף הדברים תצא והולד ממזר מראשון ומאחרון ה"ד אילינא תרי ותרי מאי חזית דסמכת אחי סמוך אהני ועוד מינסבא (ספק) [נדא] ממזר (נדא) [ספק] הוא וכ"ח לא דק והא מרקיטי סיפא הולד ראשון ממזר והאחרון אינו ממזר מכלל ש"מ דדוקא קתני אלא (ב) לאו כחוש וטעמא דאתו בתרי ובתרי ואכתשינהו הא לאו הכי מהימן לא לעולם תרי ותרי ובעדי הוזהר: וקשי' לן לרב ששת דמוקי למתני' בעדיי הכחשה למה לי למפשטא ממתי' והא כפי שלום ביתו לבינה אמרין דאפילו אייה מהימנא דתנן התם האשה שהלכה היא ובעלה ובנה למ"ה ובאת ואמר מה בעלה ואחר כך בנה נאמנת וי"ל דלמא ממתי' כגון שהעידו עדים שמת הבעל והבן ולא ידע' הי מינייהו והבן ראשון מב"ב כשאררה האשה מת בעלה ואח"כ בנה נאמנת אבל היכא דלא

האשה רבה פרק עשירי יבמות

דסניא ליה. ליבס: והולד ממזר. כר"ע: **צעדי הומה**. שהאחרונים הזימו את הראשונים ואמרו עמנו הייתם דרממנא הימנינוהו כדכתיב ודרשו השופטים היטב והנה עד שקר (דברים יט) ומוקמינן ליה צעמנו הייתם במסכת מכות (דף ה.): **שאכנס לציפה** ואינסבא לבעלה: **סיפא דקתני כו'**. הא עד אחד מהימן בתמיה מי מהימן עד אחד לומר מתה אשתך לישא אחותה: **אלא**. לא תידוק מיניה הא עד אחד מהימן דהיא גופה אינטריך לאשמועי' דלא מהימנא ואליצא דר"ע אינטריך דסד"ח הואיל ואמר ר"ע יש ממזר מיבמה לשוק חיישא אלקולא ובי אמרה מת יבמי תנשא קמ"ל דלא מהימנא משום דזימנין דסניא ליה וכדאמרן אבל גבי בעלה לא אמרי' סניא ליה. ואית דגרס קמ"ל דאלקולא דידה חיישא כגון מת בעלי דאי אמי בעלה אמרינן תנא מזה ומזה וכל קלקולי דמתניתין צה הלך מהימנא אלקולא דזרעה כגון מת יבמה דאי נמי משקרא לא מנקללא אלא זרעה ואפילו לר"ע לא חיישא ולא נהירא לי דהא לר"ע היא גופה מקלקלא בכל קלקולי דמתני' כדתנן במסכת גיטין (דף פ.) ולעיל בצמעתין⁽¹⁾ מיייתין לה צמיצתא הכונס את יבמתו והלכה כרתה וינסת כו' תנא מזה ומזה וכל הדרכים האלו צה ואוקימנא כר"ע אלמא ציבמה לשוק נמי אית לן כל הני קלקולי ועוד אי איהי לא מייקלקלא למה לי למיתנייה כלל הא מסיפא שמעינן דאלקולא דזרעה לא חיישא דקתני אינה נאמנת לומר מתה אחותי שאכנס לציפה והני דאי לדברי הכל ממזרים ניהו וקתני דלא מהימנא וכ"ש מת יבמי דחייבי לאוין בעלמא נינהו אלא הא אינטריך לאשמועינן דלע"ג דאיהי מייקלקלא דתנא מצעלה ומייבס לא מהימנא משום דזימנין דסניא ליה: **לאיסור כרס**. לומר מת בעליך הנשאי: לא נפגרשה אלא מאישה. כגון שכתב לה גט ואמר לה הרי את מגורשת ממני ואי את מותרת לכל אדם שלא נתגרשה זו לגמרי אלא מאישה נפרדה: **פסולה לפניה**. אם מת והותרה לנשא: ה"ג והיינו ריח **הגט דפוסל כנהויה**: **מתני'** **מוטעה לחזור לו**. דקדושי שניה אינן כלום והרי היא כזוה ואמר בגמ' (לקמן נה.) אותה שכיבטה אוקרתה ואין שכיבט אחותה אוקרתה: ומותר

דאפילו צמת כןן ואח"כ מת בעליך קאמר דהא לא מיבעי לך דכיון דנאמנת לומר מת בעלי ואח"כ מת דייקא שפיר משום דמרחמא ליה דאי הוה לן למיחש דלמא לא דייקא שפיר משום דמרחמא ליה וסמכה אעד א"כ לא הוה לן להימנוה צמת בעלי ותמיבס דלמא משקרא משום דמרחמא ליה אלא ודאי משום דמרחמא ליה אינה מונעת מלדקדק שפיר ואע"ג דדייקא שפיר מ"מ היא גופה לא מהימנא לומר מת בנה ואחר כך מת בעלה שלא האמינוה רבנן אלא צמימת בעלה לאפוקה מחוקת איסור אשת איש על ידי דיוק שלה משום עגונה אבל לאפוקה מחוקת איסור ליבס לא רעו להאמינה ואע"ג דדייקא שפיר ויש להאמינה על ידי עד אחד (ט): **כ"י תיבעי דך יבמה לעלמא**. דהתם איכא למימר טפי ללא דייקא שפיר משום דסניא ליה אע"ג דמשום דמרחמא ליה לא שצקה מלמידק משום דסניא שצקה טפי שגדולה שנאת השונאות מאהבת האהובות ושכיח טפי דסניא ליה מדמרחמא ליה כדמשמע צפוק האשה שלום (לקמן דף קז. ודף קי"ח): ועוד שיותר קשה לה כשתפול לפניו כששונאה אותו ממנה שנוח כשאהבת אותו וכשאהבת אותו אין לה כ"כ נוח כשתפול לפניו כי שמת יחלוף ואפילו יכנסו אינה שמחה כל כך כי הרבה יש לה לנאמא כיולא צו או טובים ממנו אבל אם שונאתה אינה יכולה להנצל ממנו להנשא לאחר אם לא יחלוף ועל כרחק כריכה לינשא לשנוי לה או תמעגן להכי מיבעיא ליה אי עיקר טעמא הוה משום דדייקא והכא לא דייקא שפיר ואי טעמא משום דעבידא לאיגלויה הוא איכא למסמך אדיוקא פורתא ה"ג דייקא קתא אע"ג דסניא ליה ואת' ומאי קמיבעיא ליה והתנן צהאשה שהלכה (ס) שהיא נאמנת לומר מת בעלה ואח"כ מת בנה כיון דאיהי מהימנא כ"ש עד אחד וי"ל דאיהי מהימנא משום דאית לה מיגו דאי צעיא אמרה מת בעלי ושתקה מנן אבל צעד איכא למיחש שמת שכרוהי או שונא אותה או היא עצמה חשודה לקלקלה היכא דמסמכה עליה ולא דייקא שפיר ולכן אין להאמינו כמותה דאיהי אית לה מיגו ואיהו לית ליה מיגו דסבך אי אסהידנא אבעל לחודיה כי שמעה דמת הבן מחקור איזה מת ראשון ולא אוכל לקלקלה אבל אי אסהידנא אתרייהו אבן וצעל כי שמעה נמי דמת בן סמכה עליואי ומייקלקלא ואפילו מהימן כאן עד צהנך תרתי צעיי אכתי איכא למיבעי לקמן עד אחד צקטטה ועד אחד צמלחמה דאיכא למימר דהכא דייקא טפי מהתם והתם נמי הכי צעיי אי עיקר טעמא משום דדייקא ובעינן דיוקא רבה או עיקר טעמא משום דעבידא לאיגלויה ולהכי סמכינן אדיוקא וטע' כי הנהו:

צד.

ג"ח א מ"י פ"ג מהל' יבוס הלכה ה סמך עשין נא טוש"ע אה"ע ק"י קנה ספיף ג:
**ג"ח ב מ"י פ"י מהלכות גירושין ה"ל א סמך נאין קנה טוש"ע שם סימן ו ספיף א וסימן א קנה ספיף ג:
 ג מ"י פ"י מהלכות גירושין הלכה ט סמך שם טוש"ע שם סימן טו ספיף ח:**

תוספות ישנים

ד"ס לה מגו [ומש"כ (מסוק):] לאיסור כרת הרת לאיסור וכו' פ"ה לאיסור אשת איש ולי"ג דל"כ היל"ל לאיסור מיתה ועוד דעל זה מ"ל דען לומר אע"ג דלמאן צאיסור אשת איש לא מהימנא כהא משום דמקטא ליה ונראה לפרש דלאיסור כרת היינו להמירה ליבס [ומש"כ (מסוק) ד"ה לאיסור]:

תוס' חד מקמבאי (המשך)

פשטה רב ששת ממתי' וקתני סיפא דומיא דרישא דא"ל מת בעליך מה התם אפילו ברלא שמעו במיתת הבעל כלל עד אחד נאמן דסיפא נמי עד אחד נאמן ועוד דבהאי בבא נמי קתני רישא דא"ל מת בעלה ואח"כ בנה ונשאת דומיא דסיפא דא"ל מת בנה ואח"כ בעלה וכו' היכי דסיפא דמתיבמה מהימנא בכל ענין אפי' לא שמעו במיתת הבעל והבן אלא ע"פ אשה (ה"ג ברישא מהימנא בכל ענין) זה התירזן קבלתי מאבא מורי ע"ה והוא כתוב בס' המאור. א"ל רב [מרדכי] שאכנס לביתה הי ניהו נאמנת לומר מת יבמי שאנשא [נא] מתה אחותי שאכנס לביתה הי ניהו דלא מהימנא הא עד אחד מהימן פ"י ואידי דתנא גבי מת יבמה שאנשא באשה תנא נמי במיתת אחותה באשה אע"ג דמילתא דפשיטא היא דעד אחד לא מהימן שאכנס לביתה ולטעמך סיפא דקתני אין האיש נאמן לומר מת אחי שאיבם אשתו ולא נאמן לומר מתה אשתו שישא אחותה איהו דלא מהימן הא עד אחד מהימן בשלמא גבי אשה משום עגונא הקילו בה רבנן אלא איש מאי איכא למימר והבא לא מצית למימר דמשום רישא דאיבם אשתו הוא דנקט אין האיש נאמן אבל עד אחד נאמן ואידי דתנא רישא תנא סיפא הא לא מצית למימר דמלתא פשיטא היא בכל ההוי פירק שאין היבם נאמן לומר מת אחי שאיבם את אשתו אלא כי איצטריך לר"ע אצטריך סד"א והואל ואמר ר"ע יש ממזר מחייבי לאוין חיישין אלקולא דזרעה ומנסבא קמ"ל אלקולא דידה חיישא אלקולא דזרעה לא חיישא

(ח) לנאורה ל"ל אלא נהו מתד ועמנא דלמו בי תרי ואמחשו וכו' ואלו הי' לו גינסא אחרת ככאן.

